

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/28/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121248502
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Snopčoková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6121248502.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Snopčokovej a členov senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a JUDr. Jána Auxta, v právnej veci starostlivosti o opatrovanca - nesvojprávneho B. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom L. L., S. G., toho času umiestnený v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb Sénium, Jilemnického 48, Banská Bystrica, zast. dočasným opatrovníkom Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Sénium, Banská Bystrica a procesným opatrovníkom Mesto Banská Bystrica, za účasti navrhovaného opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj, v konaní o zmenu opatrovníka, o odvolaní dočasného opatrovníka Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Sénium Banská Bystrica a o odvolaní Banskobystrického samosprávneho kraja proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37Ps/1/2021-44 zo dňa 04. 07. 2022, takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37Ps/1/2021-44 zo dňa 04. 07. 2022 **p o t v r d z u j e.**

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým uznesením Okresný súd Banská Bystrica B. V., nar. XX. XX. XXXX ustanovil za opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj, ktorý je oprávnený a povinný zastupovať B. V., nar. XX. XX. XXXX v styku pred orgánmi verejnej správy, štátnej správy, samosprávy, právnickými a fyzickými osobami, súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, rozhodovať v otázkach potreby poskytovania zdravotnej a sociálnej starostlivosti jeho osobe, udeliť súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, rozhodovať o mieste jeho bývania, preberať v jeho mene dôchodok, listové zásielky, spravovať jeho majetok vrátane uzatvárania dohôd, zmlúv a nakladanie s finančnými prostriedkami, účtami a vkladmi v jeho mene (výrok I.). Zároveň rozhodol, že opatrovník je oprávnený na všetky úkony, ktoré sú bežné a na úkony, ktoré nie sú bežné, je potrebný súhlas súdu (výrok II.). Opatrovník je povinný každý rok k 31. 01. a k 31. 07. predkladať súdu správy o opatrovancovi B. V., nar. XX. XX. XXXX a o stave jeho majetku (výrok III.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.). V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že z vykonaného dokazovania má súd preukázané, že na základe oznámenia DD a DSS Sénium súd začal z úradnej moci konanie o ustanovenie opatrovníka z dôvodu, že pôvodne ustanovený opatrovník - matka opatrovanca, dňa XX. XX. XXXX zomrela. Opatrovanec - nesvojprávny bol rozhodnutím súdu zo 17. 09. 1999 v celom rozsahu pozbavený spôsobilosti na právne úkony, následne mu bola ustanovená opatrovníčka, jeho matka, ktorá však dňa XX. XX. XXXX zomrela. V danom prípade, keďže sa jedná a relatívny zánik funkcie opatrovníka, z dôvodov na strane opatrovníka a u opatrovanca naďalej existuje dôvod na ustanovenie opatrovníka ako osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony, nakoľko súd nemal preukázané, že by došlo k zásadnej zmene zdravotného stavu na strane opatrovanca, súd následne zisťoval predovšetkým z okruhu blízkych príbuzných najvhodnejšiu osobu, ktorá by bola vhodná a ochotná vykonávať funkciu opatrovníka nesvojprávneho. Súd dopytoval strýka opatrovanca i jeho deti, t. j. bratrancov a sestrenice opatrovanca, avšak ani jedna z týchto osôb nesúhlasila s výkonom funkcie opatrovníka. O iných osobách z okruhu

blízkých príbuzných opatrovanca súd nemá vedomosť, tieto nevedeli súdu poskytnúť ani procesný opatrovník ani navrhovaný konečný (hmotnoprávny) opatrovník a ani dočasný opatrovník. Súd poukázal na to, že opatrovník, s výnimkou ustanovenia § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, musí s výkonom tejto funkcie súhlasiť, čo súvisí aj s tým, aby túto funkciu vykonával riadne a predovšetkým v záujme opatrovanca. Následne v priebehu konania bolo do funkcie procesného opatrovníka pribraté Mesto BB na zastupovanie opatrovanca ako osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony v tomto v konaní, keďže nesvojprávny nemal zákonného zástupcu. V danom prípade, keďže súd nebol úspešný pri hľadaní vhodnej osoby z okruhu blízkých príbuzných opatrovanca, pribral do konania BBSK ako ďalší subjekt, ktorý by bol ako vhodná alternatíva na ustanovenie do funkcie opatrovníka, vzhľadom na to, že Mesto Banská Bystrica už bolo ustanovené do funkcie procesného opatrovníka. V priebehu konania, keďže vznikla potreba riešiť neodkladné úkony v mene opatrovanca, súd uznesením sp. zn. 37Ps/1/2021-16 zo dňa 17. 03. 2021 neodkladným opatrením dočasne ustanovil do funkcie opatrovníka DD a DSS Sénium, v ktorom je opatrovanec umiestnený. Súd poukázal na to, že od 01. 07. 2021 nadobudla účinnosť novela Zákona č. 448/2008 o sociálnych službách (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorá vyslovene zamedzuje výkon funkcie opatrovníka poskytovateľovi sociálnej služby, resp. zamestnancovi poskytovateľa sociálnej služby, v ktorom je osoba umiestnená, okrem prípadu, keby sa jednalo o jeho rodinného príslušníka. V zmysle prechodných ustanovení k tejto novele zákona o sociálnych službách však rozhodnutia vydané pred touto novelou, t. j. pred 01. 07. 2021, dotknuté nie sú. Podľa názoru súdu, zákon o sociálnych službách je lex specialis k Občianskemu zákonníku ako lex generalis, ktorý však na uvedenú novelu nereflektuje a naďalej pripúšťa možnosť v ustanovení § 27 ods. 3 ustanoviť do funkcie opatrovníka orgán miestnej správy alebo jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojim menom. Vzhľadom však na novelu zákona o sociálnej službe nemohol súd už ustanoviť do funkcie opatrovníka takéto konkrétne zariadenie, v ktorom je opatrovanec umiestnený, a to DD a DDS Sénium, ktoré bolo ustanovené za dočasného opatrovníka nesvojprávnemu neodkladným opatrením. V nadväznosti na uvedené sa súd zaoberal otázkou výberu najvhodnejšej osoby pre výkon funkcie opatrovníka osobe obmedzenej spôsobilosti na právne úkony B. V.. Pod pojem miestna správa, hoci sa jedná o pojem v súčasnosti neaktuálny, možno zaradiť okrem orgánov štátnej správy aj orgány územnej samosprávy, teda nielen obec, ale aj vyšší územný celok, t. j. samosprávny kraj, ako už vyplývalo aj z rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici 14CoP/70/2011-189 zo dňa 07. 11. 2011. Na danom mieste preto súd nebral do úvahy ako relevantnú výhradu BBSK, prečo by nemal byť ustanovený do funkcie (konečného, hmotnoprávneho) opatrovníka to, že dochádza ku kolízií záujmov, pretože je zriaďovateľom DDS Sénium, v ktorom je opatrovanec umiestnený. Rovnako tak aj obec resp. mesto je zriaďovateľom poskytovateľov sociálnej služby, v ktorých sú tiež umiestnené osoby, ktoré sú obmedzené spôsobilosti na právne úkony a vykonávajú takýmto osobám (konečného, hmotnoprávneho) opatrovníka. Doposiaľ ani zo žiadnej rozhodovacej činnosti súdu nie je známe, že by zriaďovateľská pozícia či už obce resp. mesta alebo VÚC mala byť prekážkou výkonu funkcie opatrovníka osobe obmedzenej spôsobilosti na právne úkony. Taktiež súd poukazuje na znenie § 8 ods. 12 zákona o sociálnych službách, ktoré vylučuje z výkonu funkcie opatrovníka len poskytovateľa sociálnej služby prípadne jeho zamestnanca a nie zriaďovateľa poskytovateľa sociálnej služby. Súd v danom prípade s prihliadnutím aj na to, že Mesto BB už bolo ustanovené za procesného opatrovníka osobe obmedzenej spôsobilosti na právne úkony, ktorá nemá zákonného zástupcu v danej veci, a došlo by tak ku kolízii záujmov, keď ako vyplýva aj z doterajšej rozhodovacej činnosti, osoba procesného opatrovníka má byť odlišná od osoby tzv. konečného opatrovníka, ustanovil súd do tejto funkcie (konečného, hmotnoprávneho) opatrovníka práve BBSK. Súd zároveň vymedzil konkrétny rozsah práv a povinností ustanoveného opatrovníka na zastupovanie B. V. ako osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony tak, že opatrovník je oprávnený a povinný ako zákonný zástupca osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony (opatrovanca), túto zastupovať v rozsahu, v akom sa jej obmedzenie spôsobilosti na právne úkony týka s poukazom na pôvodné rozhodnutie o jeho obmedzení spôsobilosti na právne úkony (rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. Nc 818/98-22 zo dňa 17. 09. 1999). Zo strany súdu bol opatrovník poučený o jeho právach a povinnostiach vyplývajúcich z výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka poučil, že je oprávnený na všetky úkony, ktoré sú bežné a súvisia so zabezpečením každodenných bežných potrieb opatrovanca, pričom na úkony ktoré nie sú bežné, týkajúce sa predovšetkým nakladania s jej majetkom, je potrebné schválenie súdu. Keďže opatrovanec je vlastníkom aj nehnuteľností, bude nevyhnutné riešiť v blízkej budúcnosti aj nakladanie s jeho nehnuteľnosťou, ktorej je vlastníkom i s finančnými hodnotami na jeho účte. Zároveň súd uložil opatrovníkovi povinnosť súdu v stanovených termínoch v zmysle zákona predkladať správy o opatrovancovi, o jeho osobe, najmä o jeho zdravotnom stave, poskytovaní sociálnej, zdravotnej starostlivosti, ako aj správy o stave jeho majetku, vrátane spôsobu nakladania s majetkom a dôchodkom, prípadne nadobudnutím nehnuteľností, vrátane nakladania s účtami a vkladmi vedenými

na jeho meno. Vec právne posúdil v zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka pri aplikácii § 8 ods. 12 zák. č. 448/2008 Z. z., § 276, § 274 ods. 2, § 277 ods. 1 CMP.

O trovách konania súd rozhodoval v zmysle § 52 CMP podľa ktorého žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Dôvody pre iné rozhodnutie o trovách konania súd v prejednávanej veci nezistil. Účastníci konania si vznášajú trovy konania, ktoré im vznikli v konaní sami (súdne poplatky, trovy právny zastúpenia).

2. V zákonom stanovenej lehote proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie dočasný opatrovník Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Sénium, Banská Bystrica, namietajúc, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Má za to, že zákonné požiadavky na ustanovenie opatrovníka nespĺňa Banskobystrický samosprávny kraj, ale iný subjekt, pričom v tomto prípade boli splnené zákonné predpoklady pre ustanovenie tzv. verejného opatrovníka, a to Mesto Banská Bystrica, a to aj bez jeho súhlasu, pričom poukázal na ust. § 1 ods. 2 zák. č. 369/1990 Zb. Hoci zákon pripúšťa možnosť ustanoviť za opatrovníka samosprávny kraj ako vyšší územný celok, dočasný opatrovník je toho názoru, že opatrovník by mal byť v záujme opatrovanca jemu najbližší orgán verejnej miestnej správy, z obsahu spisu vyplýva, že opatrovanec H. V. je občanom Mesta Banská Bystrica, má tu vedený trvalý pobyt, a teda prvoradou povinnosťou mesta je zabezpečiť starostlivosť o potreby jeho obyvateľov, pričom výkon funkcie opatrovníka má z funkcie pohľadu obce (mesta) svojou povahou blízko k splneniu jej úloh na úseku sociálnej kurately a poskytovania sociálnych služieb. Mesto Banská Bystrica ako krajské mesto má nepochybne dostatočný personál a administratívny aparát na plnenie týchto úloh. Dôvodom, pre ktorý by Banskobystrický samosprávny kraj nemal byť ustanovený za opatrovníka, je možný konflikt záujmov pri výkone činnosti opatrovníctva z dôvodu, že Banskobystrický samosprávny kraj je zriaďovateľom a nadriadeným orgánom DD a DSS Sénium, v ktorom je opatrovanec umiestnený, ktorá organizácia je rozpočtovou organizáciou Banskobystrického samosprávneho kraja a aj keď má svoju právnu subjektivitu, je viazaná na finančný rozpočet kraja, je len správcou, nie majiteľom majetku Banskobystrického samosprávneho kraja, musí sa riadiť usmerneniami, príkazmi a nariadeniami, ktoré vydáva Banskobystrický samosprávny kraj, v kompetencii ktorého je okrem iného nie len zriaďovať, ale aj zrušovať, meniť zariadenie DD a DSS Sénium, schvaľovať ekonomické organizačné i personálne zmeny v organizácii, vydávať pre DD a DSS Sénium strategické materiály a pod. Akékoľvek pohľadávky, ktoré vzniknú opatrovancovi v zariadení sociálnych služieb sa následne premietnu do pohľadávok, ktoré sa viažu na organizáciu, ktorá je prepojená s rozpočtom samosprávneho kraja. Rovnako ako v prípadoch, keď bolo za opatrovníka osobe zbavenej spôsobilosti na právne úkony určené sociálne zariadenie, v ktorom bola táto osoba umiestnená, je v konflikte záujmov aj výkon funkcie opatrovníka osobe umiestnenej v sociálnom zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 32Ps/8/2020-118, v ktorom prípade súd Banskobystrický samosprávny kraj nepribal do konania ako účastníka konania, ako subjekt, ktorý by mohol vystupovať v konaní ako budúci opatrovník, ale trval na ustanovení opatrovníka Mesta Banská Bystrica, v ktorom súd tiež konštatoval, že keďže opatrovník nie je v súčasnosti zriaďovateľom sociálneho zariadenia, je jeho výkon opatrovníctva o to viac efektívnejší. Odvolateľ poukázal aj na fakt, že Banskobystrický samosprávny kraj vydáva posudok o odkázanosti na sociálnu službu do Domova sociálnych služieb, čiže aj v prípade pána V., čo by mohlo v budúcnosti napr. pri preposúdení zdravotného stavu viesť ku konfliktu záujmov. DD a DSS Sénium sa riadi usmerneniami, príkazmi a všeobecne záväznými nariadeniami, ktoré vydáva Banskobystrický samosprávny kraj, čo v prípade pána V. môže viesť k ďalším konfliktom. V prípade ustanovenia Mesdta Banská Bystrica za opatrovníka v plnom rozsahu, by k sporným situáciám nedochádzalo, pretože DD a DSS Sénium nie je nijako viazané k Mestu Banská Bystrica, je viazané na Banskobystrický samosprávny kraj. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie aj Banskobystrický samosprávny kraj s námietkou, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odôvodnení odvolania uviedol, že má za to, že súd prvej inštancie pravdepodobne nevyčerpal všetky možnosti ustanoviť opatrovancovi za opatrovníka fyzickú osobu, neskúmal bližšie rodinný kontext nesvojprávneho a Banskobystrickému samosprávne kraju nie sú známe ani okolnosti toho, či vykonal súd skúmanie vo vzťahu k iným osobám mimo rodinných väzieb nesvojprávneho. V prípade, ak odvolací súd má za to, že prvostupňový súd dostatočne prešetril všetky možnosti ustanovenia opatrovníka prostredníctvom fyzickej osoby, je toho názoru, že Banskobystrický samosprávny kraj nespĺňa zákonné požiadavky na ustanovenie

opatrovníka, tieto požiadavky spĺňa iný subjekt, a to Mesto Banská Bystrica. Hoci zákon pripúšťa možnosť ustanoviť za opatrovníka samosprávny kraj ako vyšší územný celok, je toho názoru, že opatrovník by mal byť v záujme opatrovanca jemu najbližší orgán verejnej miestnej správy. Opatrovanec B. V. je občanom Mesta Banská Bystrica, má tu vedený trvalý pobyt, prvoradou povinnosťou mesta je zabezpečiť starostlivosť o potreby jeho obyvateľov vychádzajúc z ust. § 1 ods. 2 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Má za to, že funkciu opatrovníka by mala vykonávať osoba (prípadne zamestnanec orgánu miestnej verejnej správy), ktorý je najbližšie k osobe opatrovanca. Z dôvodu efektívneho vykonávania opatrovníctva v prospech opatrovanej osoby by malo byť určené za opatrovníka mesto, v ktorom opatrovaná osoba reálne žije a kde má vytvorené podmienky pre dôstojný život. Určenie za opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj považuje za nelogické a neefektívne aj z pohľadu zabezpečenia konkrétnej fyzickej osoby, ktorej by sa opatrovanie zabezpečovalo. V prípade, ak by súdy rovnako rozhodovali v obdobných prípadoch a určovali by za opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj aj pri osobách, ktoré majú trvalý pobyt v rôznych častiach samosprávneho kraja, Banskobystrický samosprávny kraj by to neúmerne zaťažovalo a najmä kvalita funkcie výkonu opatrovníka by nebola na úrovni, ktorú tento inštitút vyžaduje, nakoľko opatrovník by vzhľadom na skutočnosť, že by reálne s opatrovancom nebol v kontakte (okrem formálneho) nevedel operatívne reflektovať na jeho oprávnené bežné potreby. S ustanovením za opatrovníka nesúhlasí z dôvodu existencie možného konfliktu záujmov pri výkone činnosti opatrovníctva z dôvodu, že Banskobystrický samosprávny kraj je zriaďovateľom Domova dôchodcov a Domova sociálnych služieb Sénium Banská Bystrica, v ktorom je opatrovanec umiestnený. Banskobystrický samosprávny kraj vydáva v zmysle § 51 zák. č. 448/2008 o sociálnych službách posudok o odkázanosti na sociálnu službu, a to aj v prípade pána V., čo by mohlo v budúcnosti napr. pri preposúdení zdravotného stavu viesť ku konfliktu záujmov. Akékoľvek pohľadávky, ktoré vzniknú opatrovancovi v zariadení sociálnych služieb sa následne premietnu do pohľadávok, ktoré sa viažu na organizáciu, ktorá je prepojená s rozpočtom samosprávneho kraja. DD a DSS Sénium je rozpočtovou organizáciou Banskobystrického samosprávneho kraja, je finančne naviazaná na rozpočet samosprávneho kraja. Rovnako ako v prípadoch, keď bolo za opatrovníka osobe zbavenej spôsobilosti na právne úkony určené sociálne zariadenie, v ktorom bola táto osoba umiestnená, je konflikte záujmov aj výkon funkcie opatrovníka osoby umiestnenej v sociálnom zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti v BBSK a postavenie zriaďovateľa rovnakého zariadenia. Rovnako poukázal na dôvody uvádzané v rozhodnutí Okresným súdom Banská Bystrica v konaní sp. zn. 32Ps/8/2020-118, v ktorom konaní Banskobystrický samosprávny kraj nebol súdom pribratý do konania ako účastník konania, ako subjekt, ktorý by mohol vystupovať ako budúci opatrovník. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 37P/1/2021-44 zo dňa 04. 07. 2022 zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Banskobystrický samosprávny kraj v písomnom vyjadrení k odvolaniu Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb Sénium, Banská Bystrica, uviedol, že sa s jeho odvolaním v celom rozsahu stotožňuje.

5. Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Sénium, Banská Bystrica, v písomnom vyjadrení k odvolaniu Banskobystrického samosprávneho kraja uviedol, že s odvolaním sa stotožňuje v plnom rozsahu a bez výhrad.

6. Procesný opatrovník Mesto Banská Bystrica v písomnom vyjadrení k odvolaniu Banskobystrického samosprávneho kraja uviedol, že uznesenie súdu prvej inštancie vo všetkých výrokoch považuje za vecne správne. Odvolateľ v odvolaní konkrétne neuviedol k akým nesprávnym skutkovým zisteniam súd prvej inštancie dospel. Pokiaľ odvolateľ bez ďalšieho uvádza, že súd pravdepodobne nevyčerpal všetky možnosti ustanoviť opatrovancovi za opatrovníka fyzickú osobu, neskúmal bližšie rodinný kontext nesvojprávneho a Banskobystrickému samosprávnemu kraju nie sú známe ani okolnosti toho, či vykonal skúmanie vo vzťahu k iným osobám mimo rodinných väzieb nesvojprávneho, tieto tvrdenia považuje Mesto Banská Bystrica za irelevantné. Súd vec posúdil v zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pričom podľa názoru Mesta Banská Bystrica orgánom miestnej správy je v súčasnosti orgán územnej samosprávy (orgán miestnej samosprávy), ktorým je obec a samosprávny kraj. Poukázal na výklad ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý podal Krajský súd v Banskej Bystrici v znesení sp. zn. 14CoP/70/2011. Poukázal na ust. § 1 ods. 2 zák. č. 369/1990 Zb., § 1 ods. 5 zák. č. 302/2001 Z. z. a § 3 ods. 1 zák. č. 302/2001 a § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka s poukazom na to, že nijaký z týchto hmotnoprávných predpisov neuprednostňuje pri výbere verejného opatrovníka nijaký z územných samosprávnych a správnych celkov. Povinnosť zabezpečiť a chrániť práva a záujmy svojich obyvateľov, t. j. osôb, ktoré majú trvalý pobyt v obci na jeho území, je uvedená aj v zákone

o samosprávnych krajoch. Preto sú tvrdenia BBSK o „najbližšom orgáne verejnej miestnej správy“ obci, ktorá je „najbližšie k osobe opatrovanca“ vo vzťahu o tvrdenom efektívnejšom výkone funkcie opatrovníka neodôvodnené, a to aj vzhľadom na formálne uvedené odvolacie dôvody v odvolaní; sídlo Banskobystrického samosprávneho kraja v Meste Banská Bystrica, t. j. v mieste, v ktorom má osoba obmedzená k spôsobilosti na právne úkony bydlisko (v mieste, v ktorom sa zdržiava). Argument o vhodnosti opatrovníka vo vzťahu k personálnemu vybaveniu je irelevantný, pretože ide o verejného opatrovníka, právnickú osobu, ktorá je ustanovená za opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony vtedy, keď na základe rozličného skutkového stavu nie je možné ustanoviť za opatrovníka fyzickú osobu. Mesto Banská Bystrica považuje rovnako za irelevantné tvrdenie, úvahu o tom „keby súdy rovnako rozhodovali v obdobných prípadoch a určovali by za opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj aj pri osobách, ktoré majú trvalý pobyt v rôznych častiach samosprávneho kraja, Banskobystrický samosprávny kraj by to neúmerne zaťažovalo a najmä kvalita funkcie výkonu opatrovníka by nebola na úrovni, ktorú tento inštitút vyžaduje...“, s poukazom na to, že v prejednáwanej veci má osoba obmedzená k spôsobilosti na právne úkony trvalý pobyt v Meste Banská Bystrica, t. j. zdržiava sa v Meste Banská Bystrica. Opatrovancovi bol určený VI. (najvyšší) stupeň odkázanosti na poskytovanie sociálnej služby, z čoho vyplýva, že opatrovancovi, vzhľadom na jeho zdravotný stav môže byť poskytovaná sociálna služba len v zariadení, ktorého zriaďovateľom je BBSK nie obec. K ďalšej odvolacej námietke Mesto Banská Bystrica uvádza, že skutočnosť, že BBSK ako zriaďovateľ právnickej osoby, v ktorom sa osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony poskytuje sociálna služba, nemá nijaký súvis ani vplyv na výber osoby opatrovníka o čom svedčí aj aktuálne znenie § 8 ods. 12 zák. č. 448/2008 Z. z. účinné od 01. 07. 2021, podľa ktorého nemôže byť za opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony ustanovené zariadenie, v ktorom sa mu poskytuje sociálna služba ani jeho zamestnanec. Zákonodarca však nevylúčil z okruhu osôb opatrovníka zriaďovateľa zariadenia, v ktorom je umiestnená osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony. V nadväznosti na novelu zákona č. 448/2008 Z. z., ktorou sa prijalo aj znenie § 8 ods. 12, nedošlo k nijakej zmene ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Tým, že BBSK je zriaďovateľom poskytovateľa sociálnej služby, ktorý poskytuje sociálnu službu opatrovancovi, môže efektívne komunikovať so štatutárom poskytovateľa sociálnej služby, resp. zamestnancom zariadenia. Tvrdenia o konflikte záujmov sú nedôvodné; podľa § 5 zák. č. 448/2008 Z. z. opatrovancovi musia byť zachované práva podľa zák. č. 448/2008 Z. z. v plnom rozsahu bez ohľadu na to, že zriaďovateľ, poskytovateľ sociálnej služby je opatrovníkom sociálnej služby (opatrovanca). Zriaďovateľ (BBSK) je povinný vydať posudok o odkázanosti na sociálnu službu v súlade s ust. § 51 citovaného zákona bez ohľadu na to, že ide o osobu, ktorej bol ustanovený za verejného opatrovníka. Rozhodnutie o odkázanosti síce vydáva aj Banskobystrický samosprávny kraj, ale na základe zdravotného posudku, ktorý vypracuje výlučne lekár, nie zamestnanec BBSK. Tak isto zákon č. 448/2008 Z. z. v § 73 ods. 14 počíta s možnosťou vzniku pohľadávky na strane poskytovateľa sociálnej služby, čo je obvyklá situácia, a to vtedy, keď príjem prijímateľa sociálnej služby nepostačuje na platenie plnej úhrady za poskytovanie sociálnej služby, zostávajúcu časť úhrady nie je prijímateľ sociálnej služby povinný hradiť; uvedená skutočnosť nijako nesúvisí s funkciou opatrovníka, nezakladá konflikt záujmov medzi poskytovateľom sociálnej služby a BBSK. Poskytovateľ sociálnej služby musí bez ohľadu na osobu prijímateľa sociálnej služby, t. j. aj v prípade osoby obmedzenej k spôsobilosti na právne úkony, urobiť výpočet výšky mesačnej úhrady za poskytovanie sociálnej služby objektívne, v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. Uvedené nemá nijaký súvis s výkonom funkcie opatrovníka. Odvolateľ v odvolaní neuviedol, v čom konkrétne spočíva nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), vec preskúmal v rozsahu určenom ust. § 65 a § 66 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

9. Odvolací súd po preskúmaní odvolaním napadnutého rozhodnutia ako i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu a na základe zisteného skutkového stavu dospel k správnym skutkovým zisteniam, s ktorými skutkovými závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje. Na základe zisteného skutkového stavu veci súd vec správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva vzťah

medzi skutkovými zisteniami súdu a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi súdu. Odvolatelia (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Sénium Banská Bystrica a Banskobystrický samosprávny kraj) v odvolaní neuviedli žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé vyvodiť zmenu či zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd odôvodnenie rozhodnutia vykonané súdom prvej inštancie považuje za dostatočne podrobné, zrozumiteľné, pričom súd sa vysporiadal so všetkými relevantnými otázkami a odôvodnenie rozhodnutia má náležitosti podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, zároveň pri aplikácii ust. § 234 ods. 2 CSP.

10. S prihliadnutím na odvolacie námietky odvolateľov (ktoré v zásade boli totožné), odvolací súd poukazuje na ust. § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia. Zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Podľa § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1). Je teda nepochybné, že opatrovníkom v zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka by v prvom rade mala byť fyzická osoba, ktorá s ustanovením za opatrovníka súhlasí, čo je subjektívnym predpokladom pre ustanovenie fyzickej osoby za opatrovníka a zároveň z objektívneho hľadiska takáto osoba spĺňa potrebné podmienky pre toto ustanovenie. Takouto osobou môže byť osoba príbuzná alebo známa opatrovancovi, alebo iná vhodná osoba.

11. Odvolací súd poukazuje na to, že pokiaľ z nejakého dôvodu nie je možné za opatrovníka ustanoviť žiadneho z príbuzných alebo žiadnu inú vhodnú osobu, súd ustanoví ako opatrovníka jednotku územnej samosprávy, ktorá má ako právnická osoba spôsobilosť mať práva a povinnosti (§ 18 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka /ďalej len „OZ“/), prípadne jeho zariadenie, ktoré je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 27 ods. 3 OZ), tzv. verejný opatrovník. Ustanovenie verejného opatrovníka nie je viazané na jeho súhlas (Z IV. strana 424). Nie je pritom rozhodná okolnosť, či sú v tomto zariadení už vytvorené všetky organizačné predpoklady pre výkon funkcie opatrovníka (judikát R 54/1984).

12. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že súdom ustanovená opatrovníčka nesvojprávneho B. V. - V. V. (jeho matka) zomrela, a preto súd prvej inštancie uznesením sp. zn. 37Ps/1/2021-6 zo dňa 25. 02. 2021 začal z úradnej moci konanie o zmenu opatrovníka. Z obsahu spisu odvolací súd tiež mal preukázané, že súd prvej inštancie v uvedenej veci uznesením sp. zn. 37Ps/1/2021-14 zo dňa 17. 03. 2021 ustanovil do funkcie procesného opatrovníka pre nesvojprávneho - opatrovanca Mesto Banská Bystrica, nakoľko tento nemal zákonného zástupcu v konaní (§ 240 ods. 1 CMP).

13. Zároveň z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že súd prvej inštancie sa snažil zistiť predovšetkým okruh príbuzných nesvojprávneho opatrovanca, zistiť osobu, ktorá by bola schopná a ochotná vykonávať funkciu opatrovníka (viď odôvodnenie uznesenia súdu prvej inštancie body 3. až 8.), avšak vzhľadom na to, že súd nezistil žiadnu osobu z okruhu blízkych príbuzných, ktorá by súhlasila s ustanovením do funkcie opatrovníka, a to ani procesného opatrovníka, súd pribral do konania ako účastníka konania Banskobystrický samosprávny kraj z dôvodu, že do funkcie procesného opatrovníka už bolo horeuvedeným uznesením súdu ustanovené Mesto Banská Bystrica. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že pokiaľ sa prvostupňovému súdu napriek jeho úsiliu nepodarilo nájsť opatrovníka z okruhu príbuzných či iných vhodných subjektov, ust. § 27 ods. 3 OZ dáva viac možností pre ustanovenie verejného opatrovníka, pričom jednou takouto možnosť je, že za opatrovníka bude ustanovený vyšší územný celok. Rovnako za tzv. verejného opatrovníka môže byť ustanovená aj obec. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na ust. § 27 ods. 3 OZ, ktoré vo vzťahu k tzv. verejnému opatrovníkovi odkazuje na ust. § 18 ods. 1 OZ vo vzťahu k ods. 2 písm. c) OZ - jednotky územnej samosprávy. Podľa čl. 64 Ústavy Slovenskej republiky základom územnej samosprávy je obec, územnú samosprávu tvorí obec a vyšší územný celok. V zmysle § 1 ods. 1 a ods. 2 zák. č. 302/2001 Z. z. vyšší územný celok je samosprávny kraj. Samosprávny kraj je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Podľa § 1 ods. 5 citovaného zákona samosprávny kraj je právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy svojich obyvateľov. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom

samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Podľa § 1 ods. 2 citovaného zákona základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Z citovaných ustanovení je teda nepochybné, že súd pri voľbe tzv. verejného opatrovníka a pri aplikácii ust. § 27 ods. 3 OZ môže za opatrovníka ustanoviť ako vyšší územný celok tak aj obec, pričom obidve právnické osoby majú zákonnú povinnosť starať sa o svojich občanov, ktorá vyplýva vyššiemu územnému celku z ust. § 1 ods. 5 zák. č. 302/2001 Z. z. a obci z ust. § 1 ods. 2 zák. č. 369/1990 Zb. Teda, nie je len výlučnou povinnosťou mesta, v tomto konkrétnom prípade Mesta Banská Bystrica postarať sa o svojich občanov, pretože takúto zákonnú povinnosť má aj Banskobystrický samosprávny kraj ako vyšší územný celok, ktorý môže byť v zmysle § 27 ods. 3 OZ ďalšou možnosťou byť verejným opatrovníkom. Za situácie, že Mesto Banská Bystrica bolo uznesením súdu citovaným vyššie ustanovené za procesného opatrovníka v súdnom konaní nesvojprávneho opatrovancovi, súd prvej inštancie pristúpil správne k voľbe opatrovníka v osobe vyššieho územného celku, t. j. Banskobystrického samosprávneho kraja. Odvolacie námietky odvolateľov nemožno považovať za dôvodné, keď vyšší územný celok je nepochybne personálne, administratívne aj ekonomicky zabezpečený tak, aby mohol vykonávať funkciu opatrovníka pre nesvojprávneho s prihliadnutím k tomu, že nesvojprávny má bydlisko v meste Banská Bystrica. Zabezpečenie opatrovníka pre vyšší územný celok nie je ani organizačne a ani administratívne nadmerne zaťažujúce, keď rovnako administratívne a organizačne zaťažujúce by bolo aj vykonávanie funkcie opatrovníka Mestom Banská Bystrica. Rovnako neobstoja ani námietky odvolateľov o prípadnej kolízii záujmov Banskobystrického samosprávneho celku ako zriaďovateľa zariadenia - Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb Sénium, Banská Bystrica, keďže nepochybne povinnosťou ako zriaďovateľa tak aj DD a DSS Sénium Banská Bystrica je konať len v medziach a v súlade so zákonom, potom okolnosť, že vyšší územný celok, t. j. Banskobystrický samosprávny kraj je zriaďovateľom zariadenia, v ktorom je nesvojprávny opatrovanec umiestnený, a v ktorom využíva sociálne služby, nemôže byť okolnosťou pre ktorú by nebolo možné ustanoviť vyšší územný celok za opatrovníka postupom v zmysle § 27 ods. 3 OZ. Vyššie uvádzané tvrdenia odvolateľov preto v koncepte už horeuvedeného odvolací súd považuje len za účelové tvrdenia so snahou privodiť situáciu, aby vyšší územný celok nebol ustanovovaný nesvojprávnym osobám za opatrovníka v zmysle § 27 ods. 3 OZ. Odvolací súd v tomto smere tiež poukazuje na § 8 ods. 12 zák. č. 448/2008 Z. z., podľa ktorého za opatrovníka osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony nemôže byť za opatrovníka ustanovené zariadenie, v ktorom sa poskytuje sociálna služba ani jeho zamestnanec, ktoré ustanovenie nadobudlo účinnosť dňom 01. 07. 2021, avšak v okruhu osôb týmto ustanovením nebol vylúčený zriaďovateľ poskytovateľa sociálnej služby pre opatrovanca, t. j. pre osobu, ktorá je obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, preto podľa názoru odvolacieho súdu neexistuje zákonná prekážka pre aplikáciu ust. § 27 ods. 3 OZ na to, aby vyšší územný celok, t. j. Banskobystrický samosprávny kraj mohol byť ustanovený za opatrovníka nesvojprávneho B. V.. Z týchto dôvodov preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

14. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ust. 396 ods. 1 CSP a ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).